

Coxan toimintaohje koronavirus COVID-19 -tapauksen sairaalahoitoa varten YLEISVAARALLINEN TARTUNTATAUTI

potilasturvallisuusjohtaja, ortopedi, ayl Saara Ketola
Esimiesasiantuntijoina ort. ylilääkäri Jyrki Nieminen ja hoitotyön johtaja Minna-Riikka Rantala
Kiitokset osastojen testilukijoille ja infektiolääkäri Matti Karppelinille

- Koronavirus-COVID-19 -positiiviseksi todettu päivystyspotilas

Näitä potilaita hoitavat lääkärit ja hoitajat koulutetaan hygieniakäytänteisiin ja suojavaarustukseen ko. potilasryhmän hoitamiseen liittyen.

Kun olet asianmukaisesti suojautunut, oma tartuntariskisi näitä potilaita hoitaessasi ei ole kohonnut.

COVID-19 -PÄIVYSTYSPOTILAAN HOITOPROSESSI COXASSA

Tässä linkissä hoitoprosessi käyty läpi kokonaan,
erillisinä linkkeinä osastoittain yksityiskohtaisemmat ohjeet
(sisällysluettelo tämän tekstin lopussa).

Ohje on pitkä ja paikoin monimutkainen. Ohje on kuitenkin olemassa siksi, että haluamme turvata potilaalle tässäkin tilanteessa mahdollisimman hyvän hoidon. Coxa haluaa ohjeen kautta myös varmistua siitä, että et työntekijänä altistu koronavirus COVID-19 -taudille ja sairastu. Näin pidämme työntekijämme, heidän perheensä, muut potilaat ja koko työyhteisömme mahdollisimman terveinä.

COVID-19 -PÄIVYSTYSPOTILAAN HOITOPROSESSI COXASSA

ayl Saara Ketola

Tiedon COVID-19 –positiivisen potilaan ortopedisesta leikkaustarpeesta vastaanottaa Coxan päivystävä ortopedi. Potilas voi tulla Coxaan Acutasta tai mahdollisesti toisesta sairaalasta. Ortopedipäivystäjä informoi asiasta leikkaus- ja vuodeosaston organisaattoreita (78107, 78018). Jo ennen potilaan Coxaan siirtoa on tarkkaan selvitettävä, minkä kuntoinen potilas on COVID-19 -taudin osalta. Taudin vaihe voi olla alkava (oireeton/lieväoireinen) tai pahimmillaan erittäin vaikea. Koronaprotokollan noudattamisen aloituksesta käskyn antaa siis päivystävä ortopedi.

KULJETUS

Potilasta Coxaan kuljetettaessa, potilaalla tulee olla kirurginen suu-nenäsuojain (ellei potilas tarvitse lisähappea). Potilaskuljettaja suojautuu kirurgisella suu-nenäsuojaimella ja visiirillä ja käyttää käsihuuhdetta potilaskosketuksen tai pintojen kosketuksen jälkeen ja aina potilaan luovutuksen jälkeen. Potilaan hoidosta vastaava sairaanhoitaja voi olla pukeutunut suojavaatteisiin potilashuoneessa jo valmiiksi vastaanottamaan potilaan hoituhuoneeseen.

VUODEOSASTO

Koronapotilas sijoitetaan vuodeosastolla eristyshuoneeseen. Ensimmäiselle potilaalle käytetään huonetta E29, sitten käyttöön otetaan huoneet E26-28. Potilaan huoneen oveen kiinnitetään kyltti kertomaan tartuntavaarasta

SISÄÄNKÄYNTI VAIN HENKILÖKUNNAN LUVALLA

Kaikki kyltit ovat organisaattorilla.

Uranuksen huoneentaululle kirjataan pisaraeristys, mitä kautta tieto siirtyy myös infotaululle.

Potilashuoneessa tulee olla kertakäyttöiset tai potilaskohtaiset välineet mm. stetoskooppi, verenpainemansetti, pulssioksimetri ja lämpömittari.

Mikäli eristysalue laajenee E26-28 käytävään, suljetaan kulku käytäväpohjukkaan sekä kulku porraskäytävästä (kyltti ja tolppa): **KULKU KIELLETTY**

E29 sulkutilaan tuodaan kiertokärry, joka toimii hoitajan kirjauspisteenä. Jos tarvitaan huoneita E26-28, suljetaan käytäväsiipi ja kirjauspiste tulee kiertokärryllä tähän käytävälle.

Potilashuoneen sulkutilan kaappi varustellaan yleisimmin tarvittavilla hoitotarvikkeilla. Tarvittaessa lisäpyynnöt apupyöntökutsulla huoneen ulkopuolelle sijoitettavalle pöytätasolle. Kaappiin laitetaan myös puhtaita kaarimaljoja lab-näytteitä varten. Hoituhuoneeseen viedään vain kulloinkin tarvittava välineistö.

Potilashuoneen sulkutilan seinään kiinnitetään:

- **KYLTTI:** Suojainten pukemis- ja riisumisjärjestys
- Huoneessa käyvien henkilöiden **LISTA**

Potilashuoneessa käydään harkiten, potilasturvallisuutta vaarantamatta. Potilaita tulee kuitenkin seurata tiiviisti COVID-19 -taudin mahdollisen nopean progredioinnin vuoksi (NEWS-pisteet). Hoitoon osallistuu vain potilaan hoidon kannalta tarpeellinen henkilökunta. Esimerkiksi fysioterapeutin tarve on mietittävä tarkasti. Opiskelijat eivät saa osallistua potilaan hoitoon.

Vierailijoita ei pääsääntöisesti sallita. Vierailuista päättää hoitava lääkäri.

NatiiviTHX-rtg pyritään tekemään eristyshuoneessa. Muut kuvantamistutkimukset tehdään rtg-yksikössä.

Potilaan lab-näytteenottotilanteissa käytetään ensisijaisesti PSHP:n näytteenottajaa. Mahdollisen korona-nenä-nielunäytteen ottaa Coxan sairaanhoitaja.

Yleisohje on, että potilaan kuljettamista sairaalan sisällä vältetään. Jos siirto on välttämätön, laitetaan potilaalle kirurginen suu-nenäsuojain. Potilaskuljettaja ei koske potilaaseen, joten hän ei käytä suojaimia. Huolellinen käsihygienia! Jos potilaan siirtotilanne potilaan voinnin takia vaatii myös sairaanhoitajan mukaan kuljetukseen ja lähikontakti potilaaseen on väistämätön, tämä hoitaja suojautuu samoin kuin potilashoidossa (kosketus- ja pisaravarotoimin).

Vuodeosastolla potilaalla on 2 omahoitajaa, jotka hoitavat ainoastaan kyseistä potilasta/kyseisiä potilaita. Potilaan hoitava lääkäri on osastolla päivystävä ortopedi. Yleisvointiin/COVID-19 -taudin pahenemisvaiheisiin liittyen hoito-ohjeet antaa ensisijaisesti anestesiaalääkäri.

Potilaalle aletaan pikaisesti selvittää jatkohoitopaikkaa muualta.

LEIKKAUSSALI

Leikkaussalissa ko. potilaiden hoitoon käytetään Coxan leikkaussalia numero 4, koska se on alipaineistettu. Kulku saliin 4 hoidetaan hissikuilu 62 kautta tavarahissillä. Sali 4 merkitään eristysalueeksi.

SISÄÄN VAIN SALIN 4 HENKILÖKUNTA

Sali 4 oveen pesupaikan puolelle (sisä- ja ulkopuolelle) kiinnitetään **OHJE**: Suojainten pukemis- ja riisumisjärjestys. Riisumisohjeistus kiinnitetään myös etuoven sisäpuolelle. Kaikki kyltit ovat koronakärryssä.

Tiimiin tarvitaan hoitohenkilökunnasta 2 anestesiahoitajaa ja 3 instrumenttipuolen hoitajaa sekä ns. ulkopassari. Valvovan hoitajan tulee olla kuvaustaitoinen. Opiskelijat eivät saa osallistua potilaan hoitoon. Leikkaava ortopedi ei, mikäli on mahdollista, ole päivystäjä, jotta työ vuodeosastolla voi jatkua.

Potilas puudutetaan salissa. Anestesia- ja analgesialääkärin salissaoloaika minimoidaan. Mahdollisuuksien mukaan ja potilasturvallisuutta vaarantamatta, anestesia- ja analgesialääkärin olo salissa myös leikkauksen aikana minimoidaan = etävalvonta.

Potilaalle annettava antibioottiprofylaksia on normaalikäytännön mukainen.

Potilasta ei leikkauksen jälkeen siirretä rtg-kuvauspaikalle vaan potilas kuvataan salissa.

Potilaan valvomohoito leikkauksen jälkeen toteutetaan leikkaussalissa, kunnes hän on siirtokelpoinen vuodeosastolle. Tarvittaessa leikkaussalista on herkästi mietittävä huonokuntoisen potilaan siirtoa vuodeosaston sijaan suoraan teho-osastolle.

Käytetyt instrumentit kääritään salissa instrumenttipöytien liinoin tiiviisiin paketteihin. Paketin päälle kirjoitetaan SALI 4 + monesko homma salissa (esim. 4/1) JA COVID-infektio. Geminiin kirjataan tieto infektiosta. Sali soittaa pöydistä välinehuoltoon 78158, jolloin sieltä tulee välinehuoltaja pöytiä leikkaussalin ovelle vastaan. Hän jatkaa erillisohjeen mukaan välineiden käsittelyä.

Instrumenttihoitaja, assistentti ja ortopedi poistuvat suojarusteiden riisumisen jälkeen heti leikkausosastolta ja vaihtavat peseytymisen jälkeen pukukopilla puhtaat työvaatteet.

Potilassanelu tehdään vasta peseytymisen ja vaatteidenvaihdon jälkeen.

ICD-10 -diagnoosikoodi on U07.1, COVID-19 -virusinfektio.

HENKILÖKUNTA

Näiden potilaiden hoitoon osallistuva henkilökunta käyttää tauko- ja wc-tiloja 4. krs:n vuodeosastolla. Kulku 4. krs:n vuodeosastolle tapahtuu hissillä 64 kautta. Tässä tilanteessa 4. krs suljetaan läpikululta (Kyltit oville ja hissiin)

PÄÄSY KIELLETTY! VAIN ERITYISLUVALLA

Tähän tilaan siirryttäessä huomioitava mm. puhelimen ym. desinfektiopyyhkiminen.

Kyseisiä potilaita vuodeosastolla hoitanut henkilökunta hoitaa työpäivänsä aikana ainoastaan koronapotilaita, mutta he voivat terveinä ollessaan seuraavana työpäivänä taas hoitaa kaikkia potilaita tavanomaisesti.

Leikkaussalihenkilökunta, joka on koko potilaan salissaoloajan ollut ohjeiden mukaisesti suojapukeutunut (koskee myös ortopedia), voi osallistua myös muihin leikkauksiin tai muuhun potilastyöhön samana päivänä, tämän potilaan hoidosta lopullisesti vapautuessaan (suihkun ja työvaatteiden vaihdon jälkeen).

Kyseisiä potilastiloja (leikkaussali, potilashuone hoidon aikana ja potilashuone kotiutuminen jälkeen) siistivät koronapotilaisiin liittyvän siistimisohjeistuksen saaneet sairaalahuoltajat. SaHun taukotila on myös 4. kerroksessa.

Erillisinä linkkeinä yksityiskohtaisemmin seuraavat ohjekokonaisuudet:

A. VUODEOSASTON OHJEET

1. Huonesijoittelu, -varustelu ja hoitotyön käytänteet
2. Henkilökunta
3. Kuljetus
4. Suojaimet
5. Ruokailu
6. Kvantamis- ja lab-tutkimukset
7. Siivous/yleisohjeita
8. Potilas- ja vuodevaatteen
9. Jätteiden käsittely
10. Vierailut
11. Potilaan kuljettaminen
12. Henkilökunnan tauko- ja jatko-ohjeistus

B. LEIKKAUSSALIN OHJEET

1. Kuljetus
2. Leikkaussali 4
3. Henkilökunta
4. Suojainten käyttö
5. Valmistelut leikkaussalissa
6. Leikkaus ja postoperatiivinen vaihe
7. Siivous
8. Henkilökunnan jatko-ohjeistus

C. OHJE ORTOPEDILLE

D. HENGITYKSENSUOJAIN-FFP3:n PUKEMINEN JA RIISUMINEN

E. VÄLINEHUOLLON OHJEISTUS

F. SIIVOUSOHJE

G. LAB-NÄYTTEIDEN OTTO

H. Koronavirus COVID-19 –positiivisen potilaan erityisiä hoito-ohjeita

1. Vakavaan taudinkuvaan sairastuneen potilaan hoito
2. Intubaatio vs. NIV/CPAP/HFNO
3. Verenkiertovajaus

I. KORONAPOTILAAN ELVYTYS

J. VAINAJAN KÄSITTELY ja KUOLINTODISTUKSEN TÄYTTÄMINEN

K. OHJE LÄÄKEJÄTTEIDEN KÄSITTELYSTÄ